

Handläggare: Inger Nilsson
Telefon: 508 23 305
Sdn 2008-02-14

Till
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd

Fritidsverksamheten vid Elektravägens genomgångsbostäder

Förslag till beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens redovisning och lägger den till handlingarna.

Maria Mannerholm
Stadsdelsdirektör

Ingrid Widebäck
Avdelningschef
Social omsorg

Sammanfattning

I december 2007 beslöt stadsdelsnämnden att lägga ned fritidsverksamheten vid Elektravägens genomgångsbostäder. I samband med beslutet lämnades en skrivelse från (fp), (m) och (kd) till förvaltningen för beredning av förslag som leder till ökad integration för barnen och familjerna på Elektravägen. I en annan skrivelse begärde (v) en redogörelse för bakgrunden till nedläggningen och för vilka hänsyn som tagits till FN:s barnkonvention.

I tjänsteutlåtandet beskriver förvaltningen bakgrunden till förslaget, vilka överväganden som gjorts utifrån barnens bästa och integrationssynpunkt samt för vilka insatser som i fortsättningen kommer att finnas för barnen och ungdomarna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för social omsorg. De fackliga organisationerna har informerats enligt 19 § MBL den 29 januari 2008.

Bakgrund

I förslaget till verksamhetsplan för 2008 föreslog förvaltningen att fritidsverksamheten för barn och ungdomar vid Elektravägens genomgångsbostäder skulle läggas ned eftersom den inte längre behövs i den tidigare formen. Istället skulle individuellt stöd ges till särskilt utsatta barn och ungdomar.

I anslutning till att stadsdelsnämnden den 13 december 2007 beslöt i enlighet med förslaget lämnades två skrivelser till förvaltningen för beredning

I den ena skrivelsen anför Abit Dundar m.fl. (fp), Peter Jönsson m.fl. (m) och Karolina Johansson (kd) att genomgångsbostäderna på Elektravägen inte är av den kvaliteten att integrationen främjas. Förvaltningen ges därför i uppdrag att "ta fram förslag som leder till ökad integration" för de barn och deras familjer som bor i Elektravägens genomgångsbostäder.

I den andra skrivelsen menar Kjell Marténg m.fl. (v) att nedläggningen drabbar barn i en psykosocialt utsatt grupp. Förvaltningen får därför i uppdrag att redogöra för hur man resonerat, vilken hänsyn som tagits till FN:s barnkonvention samt vilka tungt vägande skäl som ligger bakom förslaget till beslut till nedläggning av barn- och ungdomsverksamheten.

Förvaltningens redogörelse

Bostäderna

Västberga genomgångsbostäder, som öppnade 1995, drivs av Stiftelsen Hotellhem på uppdrag av Stockholms stad. Totalt finns 71 lägenheter, fördelade på två-, tre- och fyrrumslägenheter, som är inrymda i tvåvåningsbaracker på Elektravägen på en f.d. bollplan i Västberga industriområde. Platsantalet beräknas till 270.

Genomgångsbostäderna ska vara tillfälliga bostäder i väntan på en permanent lösning för flyktingar som fått uppehållstillstånd och anvisats att bo i Stockholm samt en viss andel kvotflyktingar.

År 2005 begärde Liljeholmens stadsdelsnämnd av kommunstyrelsen att bostäderna skulle avvecklas, eftersom nämnden ansåg att boendemiljön på Elektravägen var undermålig. Kommunstyrelsen instämde i den uppfattningen och

anförde att bostäderna borde avvecklas senast i samband med att stadens kontrakt med Skanska går ut vid årsskiftet 2008-2009. Stiftelsen Hotellhem dock helt nyligen ansökt om förlängt bygglov för anläggningen under ytterligare fem år. Stadsdelsförvaltningen har fått bygglovsansökan på remiss.

Fritidsverksamheten

Fritidsverksamheten vid Elektravägen startades 1995 och drevs först av Stiftelsen Hotellhem, sedan av Liljeholmens stadsdelsnämnd. Under de första åren gav Integrationsförvaltningen ekonomiskt bidrag till verksamhet för de yngsta barnen i anslutning till bostäderna och till personal som arbetat med att integrera de äldre barnen och ungdomarna i ordinarie fritidsverksamhet. När bidragen från Integrationsförvaltningen minskade lades verksamheten för de yngre barnen ned.¹

I anslutning till nedläggningen begärde Liljeholmens stadsdelsnämnd en redovisning av bl.a. aktuell fritidssituation för samtliga barn på Elektravägen. Av förvaltningens tjänsteutlåtande i ärendet från 2004² framgår att det vid fritidsverksamheten på Elektravägen fanns två pedagoger anställda med uppdrag att verka för "integration och integrering med närmiljön och med offentlig barn- och ungdomsverksamhet". Verksamheten riktade sig till barn i åldrarna 6-16 år, men erbjöd också stöd till föräldrar. Aktiviteterna för barnen bedrevs grupper utifrån barnens ålder och behov. Särskild uppmärksamhet ägnades en grupp pojkar som var aktuella vid stadsdelsförvaltningen på grund av att de befann sig i riskzon för missbruk och kriminalitet. Förvaltningen menade att det över huvud taget fanns många barn på Elektravägen som var "i behov av särskilt stöd" och många "i behov av stöd". I själva boendemiljön fanns också problem med allvarliga tillbud, som mordbrand och svår misshandel.

Aktuell situation

Familjerna som för närvarande bor på Elektravägen kommer från bl.a. Irak, Afghanistan, Bangladesh, Kongo, Eritrea, Somalia och olika f.d. Sovjetrepubliker. Totalt finns nitton olika nationaliteter representerade. Alla de boende har permanent uppehållstillstånd och de vuxna har arbetstillstånd. Den socioekonomiska bakgrunden hos föräldrarna varierar mycket och inkluderar både högutbildade personer från huvudstäder och analfabeter från bergsbyar. Likaså varierar föräldrarnas psykiska och fysiska hälsa, från friska, resursstarka och företagsamma personer till några som har svåra former av ohälsa. Förvaltningen har noterat att

¹ Bidraget har sedan tagits bort helt.

² Protokoll från Liljeholmens stadsdelsnämnd sammanträde den 22 juni 2004, § 154

det under senare år har gått betydligt snabbare än tidigare för föräldrarna att komma ut i arbete eller studier.

I november 2007 bodde 86 barn och ungdomar i åldrarna 6-16 år på Elektravägen, lika många flickor som pojkar. Av dessa fanns 34 med födelseår 1998-2001, 23 med födelseår 1995- 97 och 29 med födelseår 1991-94.

Av barnen hade 34 flyttat till Elektravägen år 2007 och 43 under 2006. Tre barn hade bott där sedan 2005 och sex barn (fördelade på två familjer) sedan 2004.

Av de 86 barnen har ca 15% vid något tillfälle utretts vid förvaltningens barn- och ungdomsenhet. Den absoluta merparten av utredningarna har inte föranlett något beslut om insats.

Ca en tredjedel av barnen går i Solbergaskolan och övriga i andra kommunala eller enskilt drivna skolor, varav några på muslimsk friskola. Av de 27 barn som går i Solbergaskolan har 16 plats på skolans fritidshem och 3 i mellanstadieverksamhet. En del av barnen går på privat fritidshem i Solberga, eftersom föräldrarna bedömt att barnen lär sig bättre svenska där än på skolans fritidshem, som domineras just av barn från Elektravägen.

Vissa problem finns med att motivera föräldrarna till att låta barnen gå på mellanstadieverksamhet beroende på att en del föräldrar anser att barn från tioårsåldern och uppåt ska vara hemma på eftermiddagarna och hjälpa till med hushållarbetet. De har då tyckt att fritidsverksamheten på Elektravägen varit fördelaktig då flickorna samtidigt kunnat t.ex. tvätta i tvättsugan.

Verksamheten 2007

Under de senaste åren har verksamheten bedrivits på eftermiddagstid med öppet hus på måndagar, tjejgrupp för tonåringar på tisdagar, tjejgrupp för mellanstadiet på torsdagar och killgrupp på fredagar. Grupperna har varit öppna för alla barn och ungdomar som bor på Elektravägen. Tjejgrupperna och den öppna verksamheten har letts av den fast anställda personen (en kvinna med behandlingsutbildning) med hjälp av en timanställd, killgruppen av en timanställd man. På onsdagarna har funnits läxläsning under ledning av en grupp studerande från Lärarhögskolan. Verksamheten har huvudsakligen bedrivits på eftermiddagarna och slutat kl. 17.00. Endast tonårsgrupperna har ägt rum på kvällstid. Verksamheten har varit stängd på veckoslut, heldagar och "mellandagar".

Alla gruppverksamheterna har syftat till att stärka barnen i deras nya situation i

ett nytt land och att hjälpa dem att integreras i det svenska samhället. Grupperna har dels gjort olika aktiviteter utanför Elektravägen – bad, bowling, minigolf, biobesök, fiske picnic, besök i parklekar, fika på stan mm – dels haft verksamhet i den egna lokalen, som pyssel, bakning, bild och form mm. Personalen har också arbetat med konflikthantering i grupperna och haft samtal om olika traditioner och kulturer. Mycket av verksamheten har ägnats åt att hjälpa barnen in i vanliga fritidsaktiviteter.

Under skolloven har man gjort större utflykter med barnen, som Skansenbesök och skidåkning. Inför sommaren 2007 hjälpte personalen ungdomarna att söka sommarjobb samt försökte motivera familjerna att skicka barnen på kollo. Få barn kom dock iväg på vanligt kollo, däremot deltog några ungdomar på Sociala missionens dagkollo.

Som komplement till förvaltningens verksamhet har utöver läxläsningen varje vecka funnits en lek- och pysselkväll som ordnats av Finska Filadelfiaförsamlingen för barn från sexårsåldern och uppåt. Under hösten 2007 hade Rädda barnen en verksamhet på vissa lördagar och söndagar för flickor i åldrarna 9-12 år. Under våren 2007 fanns också en kvinnogrupp som träffades i lokalerna en gång i veckan under ledning av Röda korset.

Det totala antalet besökare vid förvaltningens fritidsverksamhet under 2007 var cirka 60 barn och ungdomar, varav en del bara kom någon enstaka gång och andra deltog mer kontinuerligt.

Verksamhet	Antal deltagare (en eller flera gånger)
Öppna verksamheten	6 lågstadbarn 15 mellanstadiebarn 2 tonåringar
Flickgrupp 9-12 år	10
Flickgrupp 13-16 år	4 (varav 2 som endast deltagit sporadiskt)
Pojkgrupp 9-16 år	14 (varav 2 tonåringar)

Bemanningen har varit två heltidsanställningar, men den ena personen inte varit i tjänst under de senaste åren och har ersatts av vikarier motsvarande en halvtidsanställning. Den andra fasta heltidsanställningen har på senare tid använts till fritidsverksamheten med ca 70%. Övrig del av sin tjänst har personen använt till individuella insatser som beviljats genom individ- och familjeomsorgen.Handledning i arbetet har getts från Orienthälsan.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen konstaterar att problembilden för barnen och tonåringarna på Elektravägen har förändrats markant under de senaste åren. Familjerna bor där bara i några års tid och byts därför kontinuerligt. De tidigare problemen med ett gäng tonårspojkar har helt upphört och den absoluta merparten av de barn och ungdomar som nu bor på Elektravägen är skötsamma och ägnar sin fritid åt läsläsning. Eftersom situationen förändrats finns inte samma behov som tidigare av fritidsverksamhet för barnen på Elektravägen.

Enligt förvaltningens uppfattning är det ur integrationssynpunkt absolut bäst för barnen att delta i vanliga fritidsverksamheter som fritidshem, mellanstadieverksamhet, ungdomsgårdsverksamhet och, framför allt, olika föreningsdrivna aktiviteter. För att ge barnen möjlighet till kontinuitet är det också bättre att de knyter an till barn och verksamheter i sin skola. Barnen bor ju bara på Elektravägen i några år och kommer inte ha någon anknytning dit sedan familjerna flyttat till egen lägenhet. Däremot har de möjlighet att gå kvar i sin skola och upprätthålla kontakt med kamrater och aktiviteter där.

För närvarande går inte alla barn som har rätt till det på fritidshem och mellanstadieverksamhet. Förvaltningen menar att skolan ska se till barnens behov och att skolan därför har ett ansvar för att motivera föräldrarna till att anmäla barnen till fritidsverksamheterna. Något ekonomiskt skäl för föräldrarna att inte låta barnen delta finns inte, då de familjer som har rätt till ekonomiskt bistånd också får bistånd till avgiften för skolans fritidsverksamhet. För tonåringarna finns flera ungdomsgårdar i stadsdelsområdet, bland annat i den närbelägna Västbergaskolan.

De barn och ungdomar som vill syssla med annat än det som erbjuds inom förvaltningens ordinarie fritidsverksamheter har möjlighet att söka sig till föreningslivet i området eller på annat håll i staden. Möjlighet finns också för föreningar att söka upp barnen. Judoklubben i Midsommarkransen har t.ex. deklarerat att de vill arbeta för att få barn med invandrabakgrund ut i föreningslivet.

Den snabbaste vägen till integration är att barnen lär sig svenska så snabbt som möjligt. Forskningen visar att språkinläringen går snabbast i lek och umgänge med andra barn. Därför är deltagande i verksamhet tillsammans med barn som har svenska som modersmål av största vikt.

Behov som inte fullt ut tillgodoses genom skolan och annan ordinarie fritidsverksamhet gäller sysselsättning under skolloven. Förvaltningen menar att

lovverksamhet kan ordnas genom frivilligorganisationer. Stiftelsen Hotellhem har också uttalat intresse för att söka pengar för lovverksamhet.

De frivilligorganisationer som redan haft aktiviteter på Elektravägen under skolterminerna har också visat intresse för att fortsätta med den. Läxläsningen under ledning av lärarstuderande kommer också att fortsätta som tidigare.

Förvaltningens insatser för barnen och ungdomarna på Elektravägen kommer fortsättningsvis att bestå av att den fast anställda personen ska arbeta 50% med individuellt stöd för utsatta barn och ungdomar. Hon kommer att finnas i lokalen på Elektravägen och har också möjlighet att på resten av sin arbetstid bedriva gruppverksamhet de barn och ungdomar som har behov av det. Ett särskilt behov som kan utskiljas gäller tonårsflickorna på Elektravägen. Det är flickor som är mycket duktiga i skolan och hjälper till hemma, men behöver hjälpas till att lära sig om det svenska samhället och att hitta fritidsaktiviteter som föräldrarna vågar släppa iväg dem till. En riktad gruppverksamhet för dessa flickor kommer att startas den 5 februari 2008.

Denna volym bedöms helt tillräcklig för den numera relativt lilla grupp barn och ungdomar på Elektravägen som är i behov av särskilda stödinsatser.

Avslutningsvis kan sägas det inte finns några av staden organiserade fritidsverksamheter vid övriga genomgångsbostäder. I Blackeberg drivs verksamhet av olika frivilligorganisationer som Röda Korset, Rädda Barnen och Individuell Människohjälp.

Åtgärder för att främja integrationen

Det som bäst hjälper flyktingarna att inlemmas i det svenska samhället är, enligt förvaltningens uppfattning, att de får permanenta bostäder i områden med svenska grannar och att de vuxna får arbete eller annan sysselsättning. Förvaltningen kan inte göra så mycket för att skynda på processen när det gäller bostäder, däremot kan handläggarna ge stöd så till de vuxna att så snabbt som möjligt komma igång i arbete eller studier där de kan knyta vardagliga kontakter med arbets- och studiekamrater. Andra insatser som kan göras är att motivera både barn och vuxna till att engagera sig i olika former av organisations- och föreningsliv, där människor med olika bakgrund samlas runt samma intressen. Utöver detta kan de familjer som vill hjälpas till kontakt med Rädda Barnens flyktingguider eller med Röda Korsets flyktingguideprojekt.

Barnkonventionen

Vänsterpartiet önskar i sin skrivelse att förvaltningen ska redogöra för hur FN:s barnkonvention beaktats vid förslaget om att lägga ned fritidsverksamheten vid Elektravägen.

De bestämmelserna i barnkonventionen som, enligt förvaltningens uppfattning är mest relevanta i detta sammanhang är att varje barn har samma rättigheter och lika värde, ingen ska diskrimineras (artikel 2), att barnets bästa ska beaktas vid alla beslut (artikel 3), att varje barn har rätt till liv och utveckling (artikel 6) samt att barnet har rätt att säga sin mening och få den respekterad (artikel 12).

Förvaltningen anser att principen om icke-diskriminering är särskilt beaktad genom inriktningen på att barnen ska integreras i ordinarie samhälleliga och föreningsverksamheter. Barnens bästa beaktas genom att de barn som behöver särskilt stöd kommer att få det även i fortsättningen i enlighet med att förvaltningen prioriterar insatser till dem som har störst behov oavsett var de bor. Barnens rätt till utveckling tillgodoses genom att de verksamheter som kommer att finnas på eller med anknytning till Elektravägen. De barn som önskat har haft möjlighet att yttra sig om förändringarna, men få har uttryckt någon uppfattning. Ingen förälder har heller hört av sig till förvaltningen med anledning av nedläggningen, vare sig till förvaltningens personal i fritidsverksamheten eller till ledningen.

Bilagor

1. Skrivelse av den 13 december 2007 från Abit Dundar m.fl. (fp), Peter Jönsson m.fl. (m) och Karolina Johansson (kd)
2. Skrivelse av den 13 december 2007 från Kjell Marténg m.fl. (v)